

MAGYARI

Nagys. Kozma András úrnak
HUNGARIA BUDAPEST
VI., Vilmos császár-út 55.

Főszerkesztő és szerkesztésért felelős:
dr Paál Árpád

Laptulajdonos: SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R.-T.
Felelős igazgató: FOLLMANN GEZA
Törvénytiszbej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Főmunkatárs: **dr Gyárfás Elemér**

Előre megállapított munkarend szerint folyik a Balkán-szövetség értekezlete

A tanácskozásokon nemcsak az országok egymásközötti helyzete, hanem az általános európai kérdések is megvitatás tárgyát képezi

Gafencu és Metaxas jelentőségteljes beszédei

Bucuresti. Saját tud. A Balkán-szövetség összejövetelének első napja a munkaterv pontos tartásával folyt le. A vendég külügyminiszterek különböző időpontban bejegyezték nevüket a királyi palota látogatási könyvébe, majd ugyancsak különböző időpontokban látogatást tettek a miniszterelnöknél és Gafencu külügyminiszternél. Délben Gafencu és a felesége zártkörű ebédet

adott s délután, — miután Gafencu visszaadta a látogatásokat, — megtörtént az első tanácskozás. Este díszvacsora volt a külügyminisztériumban a kormány tagjainak, az udvar képviselőjének és a diplomáciai testületnek a részvételével. Gafencu és Metaxas mondtak pohárköszöntőket, amelyeket este tíz óra után a helyszínről közvetített a rádió.

Gafencu külügyminiszter pohárköszöntője

Gafencu külügyminiszter beszédében először is üdvözölte a vendégeket, majd hangoztatta a Balkán-szövetség tagállamai közötti kapcsolatok erősségét.

— A mai, annyira zavaros világban, a Balkán-szövetség a béke biztosításának egyik alkotó eleme — mondotta. — Az ankarai legutóbbi értekezlet utáni fontos események során a Balkán-szövetség még egységesebb lett s híven kitart az általános béke jelszava mellett. A tagállamoknak ugyanazok az érdekeik s mindent megtesznek a nagy és kishatalmak közötti közeledésre. A Balkán-szövetség közre akar működni a nagy gazdasági kérdések megoldásánál, ugyanakkor szem előtt tartva minden egyes állam függetlenségének közös eszméjét. A szövetség minden törekvését a

béke megőrzésére fordítja s a rend biztosítására törekszik, hogy így minden egyes állam szabadon tölthesse be nemzeti küldetését. Felemlítette, hogy Metaxas görög külügyminiszter és miniszterelnök vezette a mult évben a Balkán-szövetség értekezletét s ekkor írták alá a Bulgáriával kötött szaloniki egyezményt, amely az összes népekkel való együttműködés óhaját fejezi ki. Emlékeztetett ezután legutóbb belgrádi látogatására, amelynek során újból megállapíthatók az együttműködés és megértés szellemében folytatott politikai közöséget és a szövetség jövőjébe vetett rendíthetetlen bizalmát. Gafencu külügyminiszter ezután poharát Ófelsége, a görög király, a jugoszláv király, Pál régensherceg, a török köztársasági elnök, az előkelő vendégek egészségére s a Balkán-szövetség népeinek fejlődésére üritette.

A görög miniszterelnök válasza

Ezután Metaxas görög miniszterelnök köszönetet mondott a meleg fogadtatásért s mely csodálatát fejezte ki azért a hatalmas haladásért, amelyet a román nép az élet minden területén tett Ófelsége II. Károly királynak nagyszerű vezetése alatt. Idézte ezután az elhunyt Kemal Atatürk emlékét. Az elnök egyik legfőbb kezdeményezője volt a Balkán-szövetségnek. Ezután a Balkán-szövetség népei közötti barátság megerősödését méltatta. Ennek a barátságnak kifejezője a követségek nagykövetségi rangra való emelése. Felesleges ismertetni, — mondotta — hogy a Balkán-szövetségnek nincs támadó célja és az nyitva van mindenki együttműködése előtt. A mostani értekezleten nem fognak aláírni új egyezményeket, mivel a létezők olyan erősek, hogy nincs további megerősítésre szükség. Nincs szilárdabb kapcsolat a négy állam azon erős akaratánál, hogy meg akarják tartani nemzeti területüket s a háború áldozatainak vérével véglegesen megállapított határook sérthetlenségét. Azért gyűltünk össze, hogy hirdessük politikánkhoz való hűségün-

ket. Továbbra is a béke általános ügyét fogjuk szolgálni s ennek az akaratnak legjobb bizonyosságát adtuk Bulgáriával kötött szaloniki egyezményben. Ez a megegyezés kölcsönösen jóakarató tárgyalások sikeres eredménye volt s ezeknek során az engesztelődés és a megértés légkörét igyekeztünk megteremteni, egyenlőséget létesítve a Balkán-szövetség államai és Bulgária között. A szaloniki egyezmény történelmi korszakot jelöl és a jobb jövőbe vetett reményekre jogosít, amelyet a szövetség népei teljes szívükből kívánnak. A jelen súlyos nehézségeivel szemben és a holnapra bizva, a Balkán-szövetség a béke megszilárdításában tényleges munkát végez. Metaxas ezután sikert kívánt a béketörekvéseknek, s kifejezte azt az óhaját, hogy újból megerősödjék a bizalom s a nyugtalan-ságra béke és engesztelődés következzen.

Poharát Ófelsége II. Károly király egészségére, a baráti és szövetséges román nemzet fejlődésére s végül a vendéglátó Gafencu külügyminiszter egészségére üritette.

(Tudósításunk folytatása a 3-ik oldalon)

A „Gazeta Transsylvaniei“

(S. I.) — A Hivatalos Lap egyik közelebbi száma törvényrendeletet közöl, mely szerint az állam a legrégebb, ma is megjelenő román újságnak, a *Gazeta Transsylvaniei* c. lapnak épületét adományoz, hogy abban szerkesztőségét, kiadóhivatalát és nyomdáját elhelyezhesse. Az épületet a lapvállalat nem terhelheti meg és nem adhatja el, átalakításokat is csak a belügyminiszter engedélyével végezhet azon. Ha pedig a lapvállalat e támogatás ellenére is megszűnnék, az adományozott épület tulajdonjoga visszazáll az államra.

A törvényrendelet nyilvánvaló célja az, hogy életben tartsa ezt a lapot, melyet 1837-ben alapított Gheorghe Barițiu, az erdélyi román-ság egyik nemzeti vezére, első főmunkatársa pedig Andrei Muresan költő volt. Száz esztendő valóban nagy idő a lapok életében; jól megértjük tehát, ha az ilyen folytonosságnak megmaradásáért, a hagyományok ilyen fonálának megszakíthatatlan épségeért nemzeti államok áldozatot hoznak.

Igaz, hogy ez a lap ma már inkább csak művelői értékét képvisel. Szellemi hatása legfeljebb, ha azzal van, hogy még mindig megjelenik és történelmivé lett nevével a történelmi multjukra emlékezteti román olvasóit. Különleges helyzetet az új világ nagy sajtóversenyében nem tudott biztosítani magának, mint az hasonlóan nagy multú lapoknak más társadalmakban sikerült. Brassó környékének kis vidéki lapja lett, mely évek óta élet-halál harcot vív fennmaradásáért.

Az épület tehát, melyet most állami adományból kopott, tulajdonképpen múzeum lesz. Mindenesetre érdekes és a maga nemében egyedülálló sajtótörténelmi múzeum. Valamiképpen hasonlatos a stockholmi Skansen szabadtéri múzeumához, ahol sokszázéves ősi szelmalmokat ma is elindítanak olykor az utókor okulására, avagy a müncheni Deutsches Múzeum egyik-másik termébe, hol a technika fejlődését régi gépek üzemből tartásával tanítják.

Ezt a különleges megbecsülést a *Gazeta Transsylvaniei* a román nemzet részéről valóban meg is szolgált. Ennek a megállapításnak tárgyilagosságát és elfogultatlanságát csak emeli az, hogy erdélyi magyar lap hasábjain hangzik el: ez a lap ugyanis hosszú életének egész ideje alatt következetesen és fenntartás nélkül hirdette a román nemzeti gondolat teljességét, tekintet nélkül arra, hogy Brassóban indult el útjára 102 évvel ezelőtt s egyetlen rövid megszakítással mind máig ott jelenik meg. Ez a megszakítás is, melyről szólunk, kényszerű volt: 1916-tól 1918-ig tartott. Ez alatt az idő alatt Szibériában jelent meg, mint az orosz hadsereg védelme alatt szervezkedő román önkéntesek hivatalos toborzó orgánuma.

A lap hőskora azonban mégis korábbi időkre, a XIX. század második felére esik.

Ebben a korszakban, olvassuk a *Románia* hasábjain megjelent emlékezésben „Erdély összes román írói e lap oldalain tettek bizonyosságot román hitükről. De itt ezekben a hasá-

bokban olvadtak egybe a románok lakta valamennyi terület iróinak, újsáí, azoké, akik Erdélyben, Bukovinában, a Munteniában laktak, azokéval, kiknek otthona Moldovában vagy Besszarábiában volt. Ezen a lapon keresztül jutott kifejezésre valamennyi román érzelmenek tökéletes egysége, ezt a jelképes egységet pedig Mihail Kogălniceanu 1888. január hó 1-én a lapba írt cikkével fejezte ki pontosan, amikor az 50 éves jubileum alkalmából annak a kívánságának adott kifejezést, hogy centenáriumát oly boldog nemzetének körében ünnepelhesse, mely elérkezett jogos törekvéseinek csúcáig.

A kívánság beteljesedett, tökéletesebben és teljesebben, amint az akkor valószínűnek és lehetségesnek látszatott, talán még annál is, amire a cikkíró — a régi Románia többszörös miniszterelnöke — akkor gondolt vagy célzott.

A rég mult idők erdélyi és bánági román lapjai azonban nemcsak nemzeti politikát írtak, hanem nagy figyelemmel voltak népük kulturális és gazdasági szerveztségének kérdéseire is. Ámbár az erdélyi románság társadalmi alkotásának természetes következménye volt a demokratikus közszellem, ez mégis következetes hűséggel ápolta és növelte azoknak a tekintélyét, terjesztette személyük általános tisztelétét, akik bárhol, bármilyen területen sikraszálltak a románság nemzeti jogainak teljességéért. Különösen figyelemreméltó e téren az a tisztelget és vezérlő helyzet, mely Mocsonyi Sándornak jutott osztályrészül ezekben az időkben, annak ellenére, hogy dúsgazdag földbirtokos, tízezer holdas latifundium ura volt. A nemzeti közérzés oly sűrűn és áthatolhatatlanul élt bennük, hogy az a legnagyobb szociális különbségeket is láthatatlanná tette.

E terjedelmében kicsiny, de jelentőségében igen nagy egykori erdélyi román sajtó több tudományos érdeklődést érdemelne meg tőlünk, mint amennyiben eddig része volt. Ettől a sajtótól leckéket vehetnek mindenekelőtt abból, miképpen lehet a legszorosabb együttműködést megteremteni a nemzeti szervezkedés gazdasági tényezői és a többiek között. Különösen I. Olteanu-nak, az erdélyi bankszövetség titkárnak tanulmánya szolgál beszédes adatokkal arra nézve, hogy milyen tisztán és erőteljesen élt ebben az erdélyi román közéletben a gazdasági öntudat és ennek a szolgáltatásban milyen határozottan haladtak együtt a sajtó, a pénzügyintézetek s ezekkel együtt a közélet valamennyi tényezője.

Nekünk sokszor szemünkre hányták már, hogy mily nagy és sokfelé ágazó az erdélyi

magyar sajtó s mégis vannak igényeink ezen a téren is. Istenkísértés volna erre azzal válszolni, elég volna ebből kevesebb is, csak összhangosabb volna a munkája éppen a belső gazdasági öntudat fejlesztésének irányában. Inkább tehát elmélkedjünk azon, mi volna, ha a mai sokrétű erdélyi magyar sajtó és az egész

gazdasági élet olyan céltudatosan munkálkodna együtt az erdélyi magyarság gazdasági szolidaritásának kiépítésén, gyakorlati intézményeinek és szervezeteinek megteremtésén, öntudatának ébrentartásán, ahogyan azt hajdanában a kicsiny erdélyi román lapok tették, nagy és maradandó gazdasági eredményekkel.

Március 10-ig hosszabbítottuk meg ajándékkakciónk határidejét

Mint ismeretes, az ajándékozási akciónk való részvétel feltételei között volt az is, hogy az előfizetéseket február 20-ig rendezni kell. Azonban több nyugdíjas előfizetőnk azzal a kéréssel fordult hozzánk, hogy ezt a határidőt hosszabbítsuk meg, miután sokan csak huszadika után kapták meg nyugdíjaikat és így előfizetéseiket is csak ezután tudják rendezni.

Mi sem természetesebb, hogy előfizetőink kívánságát kivételesen teljesítjük is és

az előfizetések rendezésének határidejét visszavonhatatlanul március 10-ig meghosszabbítottuk.

Amikor ezt közöljük olvasóinkkal, egyben arra kérjük azokat, akik előfizetéseikkel még hátralékban vannak, hogy ezen meghosszabbított határidőig rendezzék előfizetéseiket, hogy résztvehessenek az ajándékozási akción, amelyeknek feltételei egyébként a következők:

I. CSOPORT:

Azok az előfizetők, akik folyó év március hó 10-ig EGY EGÉSZ ÉVRE előre, vagyis 1939. évre kiegyenlítik az előfizetési díjukat, résztvesznek teljesen díjlanul alábbi nyeremények kisorsolásában:

1. Egy 6 személyes valódi ezüst dessert készlet.
2. Egyhetes nyaralás a Gyilkos-tónál.
3. Egy fényképezőgép.
4. Előfizetés a „Magyar Lapok“-ra egy teljes évre (1940. évre).
5. 1000 lei értékben könyvek tetszés szerinti választásában (a könyvek jegyzékét annakidején kiküldjük).

Ezenfelül 10 előfizető között szeptosztunk 1-1 regényt.

II. CSOPORT:

Akik március 10-ig az 1939. évi ELSŐ FÉLÉVI

díjukat egyenlítik ki. Az alábbi nyereménytárgyak kisorsolásában vesznek részt:

1. Egy perzsa szőnyeg.
2. Egyhetes nyaralás Püspöktúrdón.
3. Egy női- vagy férfi karóra, esetleg zsebóra.
4. Egy félévi ingyenes küldése a „Magyar Lapok“-nak 1939. második félvében.
5. Gyönyörű kivitelű Eucharisztikus Kongresszusi Album.

Ezenfelül 10 előfizető között szeptosztunk 1-1 regényt.

III-IK CSOPORT:

Azok között, akik 1939. március 10-ig bezárólag teljes egészében rendezték az előfizetési díjukat, azaz hátralékban nincsenek. (Ide tartoznak a mest jelentkező új előfizető is, akik legalább háromhavi díjat fentti időpontig kiegyenlítették) Az alábbi nyereménytárgyak kisorsolásában vesznek részt:

1. Egy uti neccesaire.
2. Egy álló asztali óra.
3. 500 lei értékben könyvek tetszés szerint listát megküldjük).
4. Egy villanylámpa (amennyiben a nyerő faluhelyen lakna, ahol villany nincsen, ez esetben petroleumfűzővel cserélnek ezt fel).
5. Egy csinos töltőtoll.

Heszke Béla:

Brüsszeli délután

Hat külföldi író, hat remeke sikerült irodalmi portréját és egy izgalmasan érdekes élmény karcolatot tartalmaz ez a könyv, amely nem hiányozhat a művelt katolikus olvasókörzönség asztaláról.

Ara: 40 lei.

Hamvazószerdán

Írta: Várady Irén

Az egyetlen bentlakósnak a fiúk, akik ott-hon maradtak, rég fel kellett mind. Ferenc a szomszéd kis szoba ajtaján már többször idegesen benyitott. Rend van benne, nem úgy, mint most nála. Az ágy érintetlen, a kis szoba üres. Barátja még mindig nem jött haza. Gondterhesen csóválja fejét. Félte barátját a főváros éjjelének varázslatos erejétől. Húshagyókedden székelybál van a Szeffében s barátja mint rendező ment oda. Első bálja út a fővárosban. Ferenc ma sem ment el sehova, pedig kis tanuló asztalán halomban hever a sok bál meg-hívó. Ő ma is tanult a késő éjjeli órákig. Közeli szigorlatának sikere fontosabb neki minden bál örömnél.

Most áll az ablaknál s lenéz a ködhomályba barnult utcára. Már arra gondolt, hogy talán telefonon érdeklődik utána a rendőrségnél. Nem mer elindulni az egyetlenre: jól tudja, hogy ott sem lenne nyugta barátja miatt.

Nyolc óra is elmúlt, mikor fülét halk zaj üt meg. Visszafojtott lélekzettel nézi az ajtót s egy pillanat múlva gyermekkori barátját látja belépni, kivel egy kis székely városból került fel tanulni a fővárosba.

Tóni kuszált, rendellen haja zúzáltan lóg homlokába és révedező tekintettel néz barátjára. Ferenc szinte sajnálkozik, hogy s magában megállapítja, hogy ez nem az a fiú, aki az este

a bálba ment. Szinte nehezére esik a szó, mikor kérdezi:

— Hol voltál, pajtás, a bál után? Nem ismerlek rád. Te valahol beruadtál. Az este gyönyörködve néztelek. Ugy mentél, mintha nem is férfi, hanem első bálba készülő leány lettél volna. Ne haragudj rám, ha megmondom: a farsang utolsó éjszakája maskarának festett át. Beszélj el nekem, fiam, mit éltél át ezen a reménytelen éjszakán, ami egészen átformált.

— Öreg szívarkám, — kezdi a fiú, — táncoltam... Az éjjeli fény mámorra megbabonázott egészen. Most is forog velem ez a kis szoba és magam előtt látom a rózsaszínű, fehér, kék, piros habokban lebegő tündéreket. Most is szédülök a sok kábító illattól, pedig már úgy érzem, csak álom volt az egész.

— Öregem, szebbnél-szebb rózsás arcok simultak az enyémhez tánc közben és mindenek ajka érdekes dolgot sugott a fülembé. En össze-szedtem minden tudományom, hogy minél szelimesebb bókokat mondhattam nekik. Öreg szívarkám, ezt a gyönyörrel teli éjszakát mindig szeretném élni. Még egy dolgot elmondok neked. Volt a bálban még egy sárgaruhás leány, de ez semmiben sem volt olyan, mint a többi. Mintha ananás lett volna... az a gyönyörű termete. Ez nem simult egyszer sem az arcomhoz és a fülembé sem sultogott. Pedig legtöbbször vele táncoltam. Ha bókot mondtam, csak barna szemével felelt arra. Minek is ez? Hisz csak szófecsérlés lett volna. Az aranyba öntött szobor bálványa lett szívemnek örökre.

Hazakísértem. Váci-utca 10, I. emelet, 6. ajtó. Nem feledtem el. Meghívtak és én még ma elmegyek hozzájuk. Aztán elindultam hazafelé. Már parkadt a hajnal. Szembe velem kis tar-goncókon tolták óruikat tejes, kenyeres, zöld-séges és mindenik reám mosolygott, mintha velem örvendt volna mindenük. Mikor a Ferencsek terére értem, éppen misére harangoztak. Gondoltam, bemegyek, hiszen ma hamvazószerda van. Felnéztem a toronyórára: az félnyolcat mutat. Vagy nem látok jól a nedves ködben? Még sem lehet már annyi az óra.

— Egy padba hátul leültem, de alig tudtam egy miatványt elmondani. Itt is azt láttam, hogy az emberek mosolyogva néznek rám. Mikor vége volt a misének, a pap kezdte a hamvazást, én is előmentem és az ajtatos hívek közé térdeltem a rács elé. Mikor hozzám ért a pap, megállott és haragosan nézett rám, mintha nem is akarna fejemre hamut hinteni. Mégis rátette a hamukeresztet homlokomra és vastagon még két keresztet rajzolt melléje. Minden szem reám tápadt és úgy éreztem, hogy forog velem az egész templom. Ugy éreztem, hogy e percben Szent Antal, Kis Teréz, Ferenc és a többi szentek is mind rám tekintettek. Fejem mélyen lehajtottam s úgy mentem ki a templomból.

— De mondd csak, öregem, mi különbség nézni valót van rajtam, mi minden ajkan mosolyt fakaszt? Te is azt mondtad, hogy nem vagyok a régi; de te nem mosolyogtál, te inkább megretentél tőlem.

Román lapok véleményei a Balkán-értekezletről

Egyöntetűen hangsúlyozzák az értekezlet békekereső céljait

(Tudósításunk folytatása az 1-ső oldalról)

Bucuresti. Saját tud. Gafencu lapja, a Timpul a Balkán-szövetség értekezletével kapcsolatosan írja:

Hogy milyen reális irányzatú a Balkán-szövetség munkája, azt eléggé bizonyították az utolsó idők eseményei. A Balkán-szövetség megerősödve került ki minden megpróbáltatásból és az együttműködés szelleme egyre nőtt a szövetségben.

Gafencu kihangsúlyozta beszédében a négy ország ama óhaját, hogy résztvegyen a nagy gazdasági kérdések megoldásában. A Bulgáriához intézett felhívás az együttműködésre jellemző a Balkán-szövetség egész politikájára.

Azok az államok, akik szenzációs határozatokat várnak az összejöveteltől. — írja tovább a lap, — utalunk Metaxas beszédére, aki méltatva a Balkán-szövetség tagállamai közötti kapcsolatokat és megértést, kijelentette, hogy ezeket semmiféle megállapodás se mélyíthetné ki még jobban. A nemzetközi érdeklődést a tanácskozások iránt éppen a Balkán-szövetség békés munkája teszi indokolttá, ami példaadó lehet egész Európa számára.

Európa balkanizálása, ami valamikor rémkép volt, ma a nemzetközi politika eszménye lehet s a bucaresti értekezlet jelképe ennek az eszménynek.

A Curentul így ír:

Azt hisszük, hogy állításunk nincs ellentétben az értekezlet lefolyásával, ha azt mondjuk, hogy a tanácskozásokon nem merült fel semmiféle zavaró mozzanat és hogy az értekezlet a bizalom és a barátság tökéletes légkörében folyik. A Balkán-szövetség főkérdése volt és lesz a tagállamok területi sérthetlensége és a jószomszédi kapcsolatok. A Balkán-szövetség tagállamainak a velük szomszédos államokhoz való viszonyát mindenestre befolyásolhatja a szomszédállamoknak olyan országokkal való viszonya, amelyekkel a Balkán-szövetség tagállamai nem szomszédosak.

Azért a helyzet megvilágításához szükséges az egész európai helyzet tüzetes megvizsgálása, a közeli és távoli országok nemzetközi törekvéseinek részletes tanulmányozásával. A négy miniszter elsőrangú jelentőségű értesülések híre-

Ferenc megölette régi barátját és már mosolyogva mondta:

— Tónikám, ha tükörbe néznél, te rémülnél meg legjobban magadtól és talán össze is zúznád a tükört, hogy olyannak mutat. A hajadon úgy tarkállik a bál konfetti maradványa, mint otthon a mezőn a sok tarka virág. Arcodra rátapadt a bál tündérek sokféle pirja; itt erősebb piros, ott csak rózsaszínű. Bohócok módjára tarkítja össze-vissza a te rendes arcodat. S ebben a környezetben homlokodon díszlik a három hamukereszt. A szemed csillogó lényje is bágyadtan pislog. Fiam, az első bál egészen kiforgatott rendes műveltségűből.

— Háttha otthon a kis, kérszemű Örsze megérzi, hogy mi történt veled és most sírva fakad miattad? Feledd el azt az utcát és házszámot. Ugy-e, már nem is tudod? Hisz otthon egy muskátlis kis ablak mellett féltve vár rád az igaz szeretet.

— Mondd csak, a csipkés kendő, amivel százszor törölted homlokod, nem juttatta őt táncközben eszedbe? Hiszen ő varrta neked, a gyönyörű Örszike örök hűsége jeléül. Hamar mosd tisztára magad, nehogy belenéz a tükörbe. Feledd el mindent, csak a három hamukereszt maradjon meg ebből az éjszakából neked figyelmeztetőnek.

Tóni bünbánólag vette elő zsebéből a varrott zsebkendőt. Az éjjel megviselődött, olyan, mint egy rongydarab. De Tóni mégis ajkához emelte és áhitattal csókolta meg.

Nagyon fontos!
ASPIRIN

csak tablettákban

Utasson vissza minden port, mert ASPIRIN csak tablettákban kapható! És minden ASPIRINtablettán látható a „Bayer»-kereszt!

tokában összhangba hozta országaik és szövetségi kapcsolataik érdekeit azokkal a helyzetekkel, amelyek fejlődése előre látható. A szellem, amelyben a tárgyalások folynak, előjele annak, hogy a Balkán-szövetség tevékenységének kiszélesítésére és egy új diplomáciai tevékenység megkezdésére meglesz a megegyezés.

Az összejövetel súlypontja a keddi két tanácskozásra esik.

Az Universul szerint a konferencia első ülésén általános vizsgálat tárgyává tették az

európai helyzetet, de különösen a balkáni helyzetet. Megállapították, hogy véleményegyezőségi uralkodik minden kérdésben, amelyek érdeklí a négy tagállamot. Ez államokat áthatja az óhaj, hogy a Balkánon a béke korszakát teremtsék meg, ami ez együttműködésen, a kölcsönös bizalmon és minden állam területi épségének tiszteletbentartásán épül. Ez általános helyzet vizsgálata után a konferencia megkezdte a különleges kérdések vizsgálatát, amelyek az összejövetel napirendjén szerepelnek.

Mussolini, Hitler és Franco találkozása

Francia sajtó szerint Genovában lesz az összejövetel. Azana spanyol köztársasági elnök sürgeti a béketárgyalások haladéktalan megkezdését

Párizsból jelentik: A „Ce Soir“ értesülése szerint olasz körökben erősen tartja magát az a hír, hogy Mussolini, Hitler és Franco tábornok rövidesen közös találkozóra jön össze. A találkozó színhelye, hír szerint, Genovában lesz, Genova azért volna alkalmas hely, mert oda Franco tábornok Barcelonából könnyen átrepülhetne, úgy hogy Spanyolorságtól való távolmaradása nem kerülne hosszú időbe. Más olasz körök véleménye szerint Milánó a hármas találkozóra jobban megfelelne, mert Hitlernek és Mussolininak közelebb esnek.

Ezekkel a hírekkel kapcsolatban a spanyol sajtó egyelőre még tartózkodó álláspontra helyezkedik. A „Resto del Carlino“ azt írja, hogy spanyol körökben sem nem cáfolják, sem meg nem erősítik a hármas találkozó híreit. A lap azt hiszi azonban, hogy Franco tábornoknak most nincs módjában elhagyni Spanyolországot még órákra sem. De akár megtörténik, akár nem ez a találkozó, úgy kell tekinteni, mintha már is megtörtént volna. A három ország becsületmezején találkozott egymással és itt fog kitartani minden körülmények között is.

Negrin köztársasági miniszterelnök és Miaya tábornok tárgyalásai Azana ultimátumáról

Anglia és Franciaország közreműködése a békeszerzésben

Párizsból jelentik: A „Newyork Herald Tribune“ párizsi kiadása azt az értesülést közli, hogy Del Vayo spanyol köztársasági külügyminiszter repülőgépen újra Madridba érkezett, ahová a Párizsban tartózkodó Azana köztársasági elnöktől ultimátumot hozott. Az ultimátumban Azana felszólítja Negrin miniszterelnököt, hogy haladéktalanul kezdje meg Franco tábornokkal az ellenségeskedések megszüntetésére vonatkozó tárgyalásokat. Azana közölte, hogy a fegyverszünet kérdésében már megnyertő Franciaország és Anglia közreműködését is. Ezek biztosították afelel, hogy Franco tábornok nem fog megtörő intézkedéseket alkalmazni azokkal a spanyolokkal szemben, akik a köztársasági oldalon csupán politikai működést fejtettek ki. Természetesen ez a megállapodás nem vonatkoztatik azokra, akik a forradalom idején terrorselekményeket vagy más közönséges bűncselekményeket követtek el.

Azana hétfőn távirattal sürgette meg Negrintől a választ. Negrin időközben Cartagenában találkozott Miaya tábornokkal, a köztársasági csapatok fővezérével és közölte vele Azana köztársasági elnök üzenetét, amely szerint haladéktalanul meg kell kezdenie a tárgyalásokat Franco tábornokkal, Negrin ismertette Miayával utasításait, hogy elhatározását is, hogy abban az esetben, ha Negrin nem hajlandó végrehajtani utasításait, köztársasági elnöki minőségében lemondottnak tekint a Negrin kormányt és felhívással fordul a spanyol néphez, hogy a további vérontásnak veszen véget.

Párizsi lapjelentések szerint abban az esetben, ha a köztársaságiak még sem adnák meg magukat, Franco tábornok február 25-én nagyszabású támadást indít egyszerre két irányban Madrid és Valencia ellen.

Berard francia szenátor,

aki hivatalos minőségben Burgosba utazott. Ez a tény azt jelenti, hogy Franciaország is elismerte a nemzeti spanyol kormányt

Bethlen István gróf volt magyarországi miniszterelnök cikke a magyar politikai helyzetről egy olasz vezető lapban

Teljes bizalommal nyilatkozik Teleki Pál várható kormányzati működése felől

Budapestről jelentik: A *Pesti Napló* keddi reggeli száma közli a milánói *Corriera della Sera* cikkét, amelyben gróf Bethlen István volt magyarországi miniszterelnök hosszabb nyilatkozatot tesz a magyar belpolitikai helyzetről. A cikk előjében megállapítja, hogy Bethlen a legtekintélyesebb magyarországi ellenzéki vezér, akinek a kormányról mondott szavai éppen ezért különösebb súllyal esnek latba.

Bethlen István nyilatkozatának első részében megállapítja, hogy annak az üdvözlő táviratnak a hangja, amelyet gróf Teleki Pál, az új magyar miniszterelnök intézett a kormány átvétele alkalmából Mussolinihez, túlnő a szokásos diplomáciai üdvözlések keretén. Ez a tény azt bizonyítja, hogy Teleki változatlan nagy szeretettel van a Ducehoz és Olaszországhoz. Viszont a Duce válaszában hitet tett arról, hogy változatlanul biztostani kívánja Magyarország jövőjét. Megállapítja ezután Bethlen, hogy Teleki Pált ugyanolyan barátság vezérli Olaszország iránt, mint amilyen annakidején őt vezérelte, mikor az első és megalapozó lépést tette az olasz-magyar barátság létrehozatalára.

— A politikai helyzet most egészségesebb és szilárdabb, — folytatja Bethlen nyilatkozata, — mint volt Imrédy Béla idejében. Tudomásom szerint az államfő és az új miniszterelnök felfogása között sem a lényeg, sem a formát illetően a legkisebb eltérés sincs. Teleki Pál ragaszkodik a hagyományokhoz és az alkotmányhoz és tiszteli a parlamenti rendszert. Politikája általános irányvonalában lehet ugyan hasonló Imrédyhez, de bízom abban, hogy a megvalósítások terén határozottabban és konkrétebb formában fog eljárni úgy a külpolitikában, mint a belpolitikában. Hiszem azt is, hogy az összes nehézségek ellenére a parlament mégis megszavazza a földreform és zsidótörvény javaslatot, azok után a feltétlenül szükséges módosítások után, melyeket a kormánynak okvetlen végre kell hajtania. Teleki urra lesz a parlamenti nehézségeken, mert személyes tekintélye a bécsi döntőbírói ítélet alkalmával kifejezett tevékenysége folytán nagy mértékben megnövekedett.

Nemzeti nagy összefogás az új magyar miniszterelnök vezérlete alatt.

Genéből jelentik: A *Curier de Geneve* szin-

tén foglalkozik a magyarországi belpolitikai helyzettel. A lap úgy véli, hogy Teleki Pál nagy nemzeti összefogást fog létrehozni. Biztosnak tartja, hogy a Teleki-kormány megmarad az alkotmányosság mellett és alkotmányos eszközökkel igyekszik a helyzetet megoldani abban az esetben is, ha nehézségei támadnának. Ezek az eszközök a házfelosztás és az új választások kiírása lennének.

Anglia fegyverkezési költségei túlhaladják az ezeröttszáz milliárd lei értéket

Az angol kincstári kancellár beszámolója az alsóház előtt. Anglia gazdasági barátkozást kezd Szovjet-Országgal

Londonból jelentik: Sir John Simon kincstári kancellár most terjesztette be az alsóházban a fegyverkezési költségek felemeléséről szóló javaslatot. Ennek értelmében az angol kormánynak joga van a 400 milliós hitelkeretet 800 millió fortra felemelni.

A javaslattal kapcsolatban Sir Simon bejelentette, hogy Anglia fegyverkezéseinek költségei az 1500 millió fontot is meghaladják. (Leiben ugyanannyi milliárd.)

— Sajnálattal kell, siralmas és borzalmas dolog, — mondta Sir Simon, — hogy a világnak ilyen dolgokra kell költenie a pénzét. A nemzeti jövedelmet ehelyett mennyivel inkább népjóléti célokra kellene költeni. Ugy vélem, hogy a fegyverkezések korlátozására köteendő egyezményvel lehetne csak ezen a helyzeten változtatni.

Sir Simon beszéde általános nagy érdeklődést és jóhangulatot keltett.

Halifax külügyminiszter a Szovjet londoni nagykövete lakomáján.

Londonból jelentik: Maisky, szovjet-nagykövet hétfőn este a nagykövetségi palotában ebédet adott. Az ebédnek nagy szenzációja

Remélem ismét egészséges leszek...

Zobay Kristóf Cenci (Jud. Tomos-Torontal) a következő rendkívül érdekes tartalmu levelet küldi nekünk:

„... értesitem Önöket, hogy az első üveg Gastro D. elhasználása után évek sora óta kínzó gyomorgörceim el-elmaradoztak, szíveskedjenek azonnal utánvétellel címre még 3 üveg Gastro D-t küldeni, remélem, hogy a kúra után ismét egészséges leszek. Községünkben nagyon sokan gyógyultak meg és áldják Önöket kitűnő gyógyszerükért és még nagyon sokan vannak; akik még rendelni fognak, mert aki csak használja, az már rokonai, ismerősei között tovább ajánlja. Én is kérem ezuttal, hogy alábbi ismerősöm címére: Schuld József Cenci — ugyancsak 3 üveggel küldeni szíveskedjenek...

Hasonló hála és köszönő levelek tömegesen bizonyítják, hogy a GASTRO D. gyógyszer már a gyomorbetegség közkeincsévé vált. Orvosok is ajánlják

GASTRO D. kapható gyógyszerárakban és drogeriákban, vagy megrendelhető 135 lej utánvét mellett Császár E. gyógyszerárakban, Calea Victoriei 124.

A prágai kormány megtagadta a hozzájárulást a kárpátaljai tartományi költségvetéshez

A tartományi kormány a postatakarékpénztári betétek kölcsönvételével segítette a fizetési nehézségeken

Varsóból jelentik: Prágából származó hírek szerint a prágai kormány elhatározta, hogy a huszti irányzatot véglegesen felszámolja és a Volosin-kormány túlkapásait letöri. Ennek első jeleként a prágai kormány megtagadta a költségvetési hozzájárulást a Volosin-kormány számára, habár tudatában van annak, hogy Volosin hetek óta súlyos pénzzavarral küzd.

Különösen nagy felháborodást keltett Prágában a Volosin-kormánynak az a lépése, hogy Kárpátalján lefoglalta és elköltötte a postatakarékpénztári betéteket, Volosinék ezt a manó-

vert azzal indokolják, hogy a vasutasok fizetésére volt szükséges a pénz.

Volosin azonban nem elégszik meg a pénzszerzésnek ezzel a módjával, hanem általános „Nemzeti adót” vetett ki az ukránokra. Ezt az adót, a rendelet szerint, nemcsak a Kárpátalján élő, hanem a világ valamennyi ukránjainak fizetni kellene. *Prhala* tábornok ezzel kapcsolatban bizalmas utasítást kapott Prágától, hogy az adók beszedését minden eszközzel, ha kell, a legkeményebb módon is akadályozza meg.

volt, hogy azon megjelent Halifax külügyminiszter és Winston Churchill, az ismert ellenzéki vezér is. Az angol államférfiak vacsorán való részvételének igen nagy jelentőséget tulajdonítanak most, midőn Chamberlain éppen most küldi el Hudson külkereskedelmi államtitkárát Moszkvába, hogy ott a brit-orosz kereskedelmi kapcsolatok kimélyítéséről tárgyaljon.

Jól értesült angol körökben arról is tudnak, hogy nemcsak kereskedelmi természetű, hanem politikai tárgyalások is készülnek Anglia és Szovjet-Ország között. Eppen ezért nem is annyira Halifax külügyminiszter megjelenése keltett nagy feltűnést Londonban, hanem az a tény, hogy Churchill is ellátogatott a szovjet-nagykövetségre, aki pedig a legelősebb ellentétben volt a szovjettel és még sohasem lépte át a szovjet londoni követségének küszöbét.

A *Daily Telegraph* egyébként érdekes részleteket közöl Hudson moszkvai útjával kapcsolatban. A lap azt írja, hogy ez az utazás bevezetése Anglia ama törekvésének, mely szerint Európára fokozottabban ki akarja terjeszteni külkereskedelmi tevékenységét.

Az utiterv szerint Hudson államtitkár március 15-én Berlinbe utazik, hogy jelen legyen a német-angol nagyiparosok tárgyalásán. Majd Berlinből Varsóba utazik, ahol néhány napot tölt, mivel a varsói kormány kifejezte, hogy ki akarja mélyíteni kereskedelmi kapcsolatait Angliával. Varsóból Moszkvába megy Hudson államtitkár és széleskörű kereskedelmi egyezményt hoz létre Anglia és Szovjet-Ország között. Moszkvából visszatérőleg Hudson ellátogat Helsinkibe is, mert Anglia Finnországot is erőteljesebb kereskedelmi befolyás alá akarja venni.

LETARTÓZTATTA A KATONAI ÜGYÉSZSÉG KARPF FERENC DR. KOLOZSVÁRI ÜGYVÉDET. *Kolozsvár.* Saját tud. Karpf Ferenc dr. a dr. Roth Hugó-féle ügyvédi iroda vezetője hétfőn megakart látogatni principálisát, aki jelenleg az emlékezetes br. *Atzél* Lidia per során kapott két hónapos büntetését tölti ki a katonai fogházban. Karpf dr. a fogház előtt szolgálatot teljesítő katonával összeszolalkozott és állítólag súlyosan szidalmazta. A katona jelentette az esetet feletteseinek, amire őrizetbe vették és átszállították a katonai ügyészségre, ahol azután elrendelték azonnali letartóztatását. Karpf dr. ellen katonai őrszem sértetése címén indult eljárás.

Óriási, gazdátlan földterületek a Déli Sarkon

Norvégia elfoglalt hárommillió négyzetkilométernyi gazdátlan délsarki területet

Oslóból jelentik:

Norvégia, a Déli Sarkon 3 millió négyzetkilométernyi gazdátlan földterületet megszállt és birtokbavett. Erről a nagyhatalmakat hivatalosan is értesítette. A délsarki szárazföldje 14,5 millió négyzetkilométer terjedelmű, amiből Anglia 9,27 millió négyzetkilométert tart birtokában, s Franciaország egy kisebb területet. Norvégia ezzel a foglalással az Angliának eddig fizetett bálnavadászási díj alól igyekszik megszabadulni.

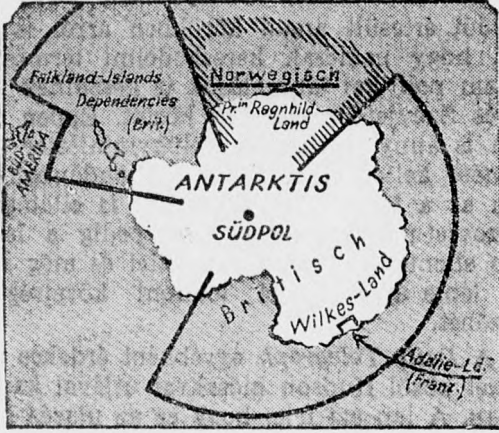
Aki ezt a rövid tudósítást elolvassa, önkénytelenül is arra gondol, hogy a középkor emberei nem is minden ok nélkül feltételezték a Déli Sarkon létező, hatalmas kontinenst. Hiszen Európánál négytízmillió négyzetkilométernél nagyobb az a földterület, amely a Déli sarkon húzódik el, és ennek a földrésznek jelentékeny része ma is lakatlan és kiaknázatlan, holott nincs kizárva, hogy mélyen gazdag bányák lehetnek. Maga a délsarki vidék, teljesen kopár és állatvilága is rendkívül szegény, de a geológiai kutatások bizonyítják, hogy ott egykor a Föld történetének régi korszakában dús növényzetű és gazdag földrész lehetett.

A XX. század embere kevésbé ismeri a lehetetlenséget, a legyőzhetetlen akadályokat, mint a múlt vagy a még régebbi századbeliek. Ez is egyik oka annak, hogy a Déli Sark sok más megoldatlan problémáival együtt is érdeklik és foglalkoztatják a nagyhatalmakat.

A Déli Sark pedig állandóan érdekelt és foglalkoztatta az emberiséget.

A DÉLI SARK FELFEDEZÉSE

Egészen a XVIII-ik századig az a feltevés tartotta magát a földrajztudományban, hogy a Déli Sark körül hatalmas világrész terül el, a „Terre Antarktis”, Ausztrália felfedezése a XVII. század-

ban ezt a hitet csak megerősítette, s azt hitték, hogy Ausztrália megismert partjai csak részletei a feltételezett délsarki hatalmas világrésznek. 1670. és 1780. között jutott előbbre az emberiség ismerete a délsarki világról, amikor felfedezték a délsarki Georgial szigeteket, a Bouvet-szigetet a Crozet és a Kerguelen szigeteket.

A Déli Sark legnagyobb felfedezői közé tartozott Cook, aki második útján (1772–75.) megállapította, hogy ha létezik is az a hatalmas délsarki kontinens, semmiesetre sem függ össze Ausztráliával. Cook mellett a kutatók egész sora hajózott a Déli Sarkra s tért vissza onnan érdekes, értékes tapasztalatokkal, felfedezésekkel.

1819–21-ben az orosz Bellingshausen a sarki kör közelében körülhajózta a sarkvidéket és ezzel végleg körülhatárolta a feltételezett délsarki kontinens legszélsőbb kiterjedését. Ugyanezekben az időkben angol és amerikai fókavadászok felfedezték a délsarki Orkney és a Shetland szigeteket, majd pedig a Palmer földet. Beilnhausem volt ugyan az első, aki mégis eljutott a valóban létező délsarki szárazföldre, az Antarktiszra, azonban a nagyobb partrészleteket most száz éve, 1838–39-ben a francia Dumont de Urville, angol J. Ross és az amerikai Wilkes fedezték fel először.

Ettől kezdve fokozott mértékben indult meg a küzdelem a Déli Sark felfedezéséért.

NORVÉG LÉP ELŐSZÖR A DÉLSARKI SZÁRAZFÖLDRE

1894–95-ben azután a norvég Borchgrevink eljutott egészen a Viktoria földig és ő volt az első, aki az Antarktiszra léphetett s kitűzhette ott a norvég lobogót. Második útján 1898–1900-ban, bosszabb szánutakat is tett a Déli Sarkon, átha-

tolt a jégfalon és először telet át az Antarktiszon. Közben egy belga expedíció is utnak indult a Déli Sarkra, Gerlache hadnagy vezetésével s a szárazföld egy nagy részét átkutatta. Egy német expedíció a huszadik század elején felfedezte a II. Vilmos császár-földet.

SCOTT TRAGÉDIÁJA

Amde valamennyi újabb kutatónál nagyobb eredményt ért el az angol Scott kapitány expedíciójával. Neki sikerült a 82 fok 17 perccig eljutnia s áthaladnia a mágneses délkörön.

Nem lesz többé a rádióban légköri zavar

Amerikai találmány megoldotta a rádió legnehezebb kérdését

Newyorkból jelentik: A rádióknak a technika minden fejlődése ellenére is maradt egy nagy hibája, amin a felfedezők idáig nem tudtak segíteni: a légköri zavarok, a különböző külső interferenciák még

a legjobb gépek vételét is zavarták.

Valahányszor vihar dúl odakint, a hallgatókat suttogások, robbanások és egyéb zajok éjtik kétségbe. Még felhőtlen égbolt mellett is, sőt este, amikor a sok villamosgép munkája sem zavarná többé a nagyvárosok csöndjét, néha a legkülönbözőbb zavarok torzítják el a vételt. A magyarázat az, hogy a levegőben

állandó villamos kisülések

vannak és ezek hasonlóak a rádióhullámokhoz, úgyhogy a felvevőkészülékek, amelyek a leadóállomások szokásos hullámhosszának vételére vannak berendezve, felveszik ennek az úgynevezett elektromosságnak hullámait is.

Edwin H. Armstrong őrnagy, a newyorki Columbia egyetem professzora, most bemutatót egy olyan rádiókészüléket, amely még a legszkeptikusabb kételkedőt is meggyőzte afelől, hogy 25 évi kísérletezés után sikerült végleg megoldani a légköri zavarok megszüntetését. Ultrarövid hullámú állomást használ Armstrong őrnagy 40.000 wattos erősséggel. Az új rendszer

csodálatos hűséggel

adja vissza a hangokat.

Armstrong őrnagy a rádió úttörői közé tartozik. Már 1914-ben kezdett hozzá a légköri zavarok kizárására irányuló kísérleteihez. Nyolc évi hiábavaló kutatás után abbahagyta kísérleteit, mert legkülönbözőbb irányú pró-

Az első, modernül, automobillal felszerelt expedíciót harminc év előtt az angol Shackleton vezette a Déli Sarkra, de a sarkpontot nem tudta elérni, csak Amundsen, aki Scottal egyidőben, 1911-ben indult utjára. A norvég Amundsent több szerencse kísérte és 1911 december 16-án el is érte a Déli Sarkot és kitűzte ott a norvég zászlót. — Scott kapitánynak sokkal több nehézséggel kellett megküzdenie és borzasztó szenvedések árán érte el 1912 január 17-én a Déli Sarkot — ahol azonban már ott találta az Amundsen által kitűzött norvég zászlót. Scott és társai visszafelé vezető útjukon megfagytak s ez az útjuk volt a Déli Sark történetének legtragikusabb fejezete.

Schackleton 1914-ben ismét utnak indult a Déli Sarkra és egy év múlva fel is fedezte a Caird partot.

A háború után az amerikai Byrd első útján repülőgépen jutott el a Déli Sarkig, majd a szintén amerikai Wilkins bebizonyította, hogy a Shackleton által felfedezett „part” önálló sziget.

Az újabb kutatások között a legjelentősebb Byrd 1933–34-ben tett útja volt, amelyen igen fontos árványi nyomokra bukkant s állítólag gazdag széntelepek rejtőznek a Déli Sark jég és rétegei alatt.

(-la.)

bálkozásai egytől-egyig mind kudarcra végződtek. Néhány évi szünet után újból munkához látott és 1935-ben fáradozásait végre siker koronázta. Egészen új oldalról közelítette meg a kérdést és egészen új elveken alapuló leadó-és felvevőkészülékeket konstruált.

A ma használt rádiókészülékeket nemcsak a légkör villamos kisülései zavarják, hanem a villamos motorok, porszivók, sőt még az autómotorok villamos gyújtása is. Armstrong professzor újfajta rádiókészülékei

teljesen érzéketlenek úgy a légkör statikai elektromosságával, mint a különböző motorokkal szemben.

Armstrong készülékeiből kizárólag csak a leadott műsor hangzik fel.

Edwin H. Armstrong már fel is állította első leadóállomását New Jerseyben. A tavaszszal már rendszeres programot ad le ez az egészen új elvek alapján felépült leadóállomás.

Egyelőre még csak a többi rádiótársaság műsorait közvetíti, de rövidesen

megkezdi saját programjának a leadását is.

Ezenkívül máris befejezés felé közeledik három újabb leadóállomás, mégpedig Yonkersben. Albanyban és a connecticut állambeli Storrsban. A legutóbbi hetekben hat újabb leadó építéséhez kezdtek hozzá és ezek is rövidesen elkészülnek.

Armstrong professzor meg van győződve arról, hogy rendszere annyival jobb, mint a most használt rendszerek, hogy hamarosan átveszi a világ minden rádiótársasága.

1939. ÉVI TAVASZI LIPCSEI VÁSÁR

Megnyílik 1939 március 5-én

Bármilyen felvilágosítást nyújt a

LEIPZIGER MESSAMT

Leipzig, (Deutschland)

60%-os utazási kedvezmény a német vasutakon

vagy a vásár tiszteletbeli képviselői: Eugen v. Angerbauer, Timișoara, I. Strada Praporgescu 2. Tel. 70. és Ludwig Schuster ezredes, német konzul, Oradea, Str. Nic. Iorga 1. Tel. 21—35.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Nagyvárad, II. Károly király-út 5. sz.

ELŐFIZETÉSI ARAK: Belföldön: Egész évre 900, félévre 450
negyedévre 225, egy óra 75 lei.Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.

Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037

Telefon: 12-27.

Kolozsvári szerkesztő: dr. Sulyok István.

Kéziratokat nem örzünk meg és nem adunk vissza.

Hamvazószerda

A vidámság és gondtalanság farsangi napjai covatúntek. Kárnevál király rövid uralma végetért... Némává lettek a zajos hangszerek és a csend költözött a táncteremek csillogó parkettje fölé. Mulattunk, vidámak voltunk, félretettük a gondokat, bajokat, — fittyelhánytunk a szomorúkodókra, kesergőkre — hiszen olyan jól esett, ha csak percekre pillanatokra is, feledni tudtuk a gondokat. Nem haragudhatott reánk ezért a néhány óráért senkisémm...

Tegnap még utolsót, hatalmasat lobbant a vidámság tüze s az éjszakákban Kárnevál királytól búcsúzkodtunk... Eljött a reggel ködös februárúvégi hideg méltóságával, elottotta a lobozó jókedv-lángokat és végigremegett a templomokban, az utcák népén — s a milliónyi lelkek hurjai rázendültek a komor hangra: Memento homo quia pulvis est... Emlékezzél meg ember, hogy por voltál, por vagy és por leszel. Piciny parányi porszem; egy atomja vagy a világmindenségnek. Emlékezzél, hogy tehetetlen semmi vagy, akit ideoda dobálhat a szelek és tengerek játékos kedve. Emlékezzél, hogy csodálatos semmiséggedben lebegsz az űrben és mégis parányiságodra gondja van Valakinek, ahinek akarta nélkül még hajad szála sem veszhet el...

Emlékezzél, hogy porból vagy és porrá leszel!

Parányi porszem vagy, mégis gögös hangod szeretnéd hallatni mindenkiel, porszemiséged tudatában sem féled azt, aki Örök Biró... Memento homo... Parányi porszem vagy, de gyarlóságod túlnő a tornyokon, túlnő a legmagasabb hegycsúcsokon... Emlékezz ember... Bizony fájó ez az emlékezés — és megrettensz, amikor az emlékek tükrében másik magadat megpillantod. Nem, nem én vagyok ez, hőkölts vissza saját lelked kiábrándító arcától. Lehet fájdalmas és kicsit kényelmetlen ez az emlékezés, de magad reájössz, hogy ártani egy cseppet sem árt. Meglátod a gyomot, mit ki kell irtani, szemedbetűnnek a vadhajtszók, miket nyesegetni kell és eléd tárul a parlagon heverő ugar, mely az eke vasát kívánja.

Emlékezz, emlékezz csak...

Bűnbánati ruhát öltöttek egykoron a régi keresztények és fejükre alázatuk, gyarlóságuk jelképeként hamut hintettek. Ma reggel, hamvazószerda reggelén hamut hintettek a te büszke homlokodra is. Alázd meg magad, lásd be parányiságodat s miként a régi keresztények kérj bocsánatot attól a Teremtőtől, aki sárbólgyurt testedbe lehet lehelt. Talán így mégsem lesz olyan rettenetes az a visszaemlékezés...

Memento homo...

(Laky)

SZAMOS TARTOMÁNY KIRÁLYI HELYTARTÓSAGA KÖZLI: Kolozsvárról jelentik: Tataru Coriolan dr. Szamos-tartomány királyi helytartója hétfőn este a gyors Budapestre utazott. A királyi helytartóság kabinetfőnöksége ebből az alkalomból közli, hogy a kihallgatások a királyi helytartó visszaérkezéséig, csütörtökig szünetelnek. — Ugyancsak a kabinetfőnökség közli az érdekeltekkel, hogy Tataru dr. királyi helytartó csak a kihallgatásra kitézített időben fogad küldöttségeket. Ezért az egyházak, egyesületek és intézmények küldöttségei saját érdekükben helyesen teszik, ha két nappal előbb kérnek kihallgatást. A kabinetfőnökség ugyanis szigorúan ragaszkodik a megállapított időpontokhoz és be nem jelentett küldöttségek esetleg feleslegesen fáradságos fel a helytartóságra.

HÉTFŐN NAGY LÉGVÉDELMI GYAKORLAT VOLT MÁRAMAROSSZIGETEN. Saját tud. Hétfőn délelőtt 11 órakor Máramarosszigeten nagy légvédelmi gyakorlat volt, ami a legszebb rendben folyt le. Este a gyakorlatot megismételték.

Temetés. Tudorut Lina 61 éves korában meghalt. Temetése ma volt Küküllő közepén (Carterita).

A szatmári székesegyházban gyászistentisztelet volt XI. Pius pápa lelkiüdvéért

Saját tud. Hétfőn délelőtt fél 10 órakor csaknem zsúfolásig megtelt a szatmári püspöki székesegyház. Felvonultak az iskolák katolikus növendékei és a hívek közül sokan, hogy résztvegyenek a XI. Pius pápa lelkiüdvéért bemutatott szentmisén. A templom elején hatalmas katófalk állott, kifejezve azt a mély gyászt, amely az Egyházat XI. Pius pápa halála következtében elborította.

A szentmise megkezdése előtt Fiedler István megyéspüspök szentbeszédet mondott. Rámutatott arra a nagy veszteségre, amely XI. Pius pápa elhunytával érte az Egyházat. Vá-

zolta a Szentatya kiváló emberi nagyságát, szellemének utólrérhetetlenségét. Egyénisége magasan emelkedett ki a mai zürzavaros világból, hogy megmutassa az egyedül üdvözítő utat.

A megyei főpásztor szavai mélyen megrázták a halgatóság lelkét. A szentmisét szintén Fiedler István megyéspüspök mutatta be, fényes papi segédlettel. Majd a katófalkhoz vonult, ahol a liberere után a kanonokok rangsor szerint elmondták az abszolutiót. Végül Fiedler István megyéspüspök mondott abszolutiót, a székesegyházi énekharangok közreműködésével.

A Nemzeti Újjászületési Arcvonal kereskedelmi és ipari tagozatának megszervezése a Bánságban Valcovici vezértitkár volt miniszter Temesvárott

Temesvár. Saját tud. Valcovici Victor dr. miniszter, a Nemzeti Újjászületés Frontjának ipari és kereskedelmi vezértitkára Temesvárra érkezett. Az érdekeltektől átvette az írásbeli ajánlatokat az Arcvonal ipari és kereskedelmi tagozatának titkári kinevezéseit illetően, úgy a temesi helytartóság, mint az ahhoz tartozó öt megye ipari és kereskedelmi titkároira vonatkozólag. A kinevezéseket Bucurestiben ejtik meg. Valcovici dr. ezután az Ipari- és Kereskedelmi Kamarában nagy előadás keretében ismertette az Arcvonal ipari és kereskedelmi tagozatának törekvéseit.

GAGERU BÁRÓ HALÁLA. Temesvár. Saját tud. Az egyik temesvári szanatóriumban meghalt Gageru Miksa Károly báró, ináncsi földbirtokos. 72 éves korában. Az elhunyt földesúr néhai Gageru Ottó báró lovassági tábornok fia volt és annak idején szintén katonai pályára lépett. Később a galgóczi kerület országgyűlési képviselője lett. Halálát felesége, szül. Csávossy Olga báróné, fia, Gageru János volt főhadnagy és két leánya gyászolja. Temesváron temetik, a józsefvárosi temetőben.

Zürichi zárlat. Párizs 11.65 fél, London 20.62 háromnegyed, Newyork 44.12, Brüsszel 74.15, Milánó 23.16, Amszterdam 23.80, Berlin 176.62, Szófia 54.0, Prága 15.07 fél, Varsó 83.12, Belgrád 10. Bucuresti 325.

KEDVEZŐTLENÜL DÖNTÖTT A LEGFELSŐBB KÖZIGAZGATÁSI BÍRÓSÁG AZ ELBOCSÁTOTT ARADI VÁROSI ALKALMAZOTTAK ÜGYÉBEN. Aradról jelentik: A legfelsőbb közigazgatási bíróság most foglalkozott azoknak az aradi városi alkalmazottaknak a felelősségével, akiket az elmúlt év végén hivatalból lépett városvezetés a kinevezések során elbocsátott állásukból. Első fokon a temesvári közigazgatási tábla foglalkozott az ügyvel s négy tisztviselő felelősségének helyét adott, kettőnek ügyében pedig elutasító végzést hozott. A legfelsőbb közigazgatási bíróság Bucurestiben most foglalkozott az ügyvel s öt esetben döntést hozott, míg egyben elhalasztotta a tárgyalást. Öt városi tisztviselő esetében megemlítette az elsőfokú közigazgatási bíróság döntését s helybenhagyta a tisztviselők elbocsátó végzését.

Jelentkezés az Újságíró Céhbe. A Szamos tartomány körzetébe tartozó hivatásos újságírók céhének elnöksége az alábbiakat közli: Mindazok a hivatásos újságírók, akik felvételüket kérik a Szamos tartomány újságíró céhének tagjai közé, folyó év március hó 15-ig küldjék be kérvényüket dr. Bornemisa Sebestyén céhének címére Cal. Motilor 59. sz. alá. Kérésükhöz mellékeljék a következő iratokat: 1. Allampolgársági bizonyítvány közjegyzői másolata. 2. A hivatásos újságírói minőségét igazolni lehet valamelyik újságírói egyesület, vagy lapvállalat igazoló iratával és nyugdíjintézeti tagsággal). Dr. Bornemisa Sebestyén, Szamos tartomány újságíró céhének elnöke. Végül József alelnök. A tartomány körzetébe tartozó városok kisebbségi újságírói csoportjuk utján együttesen inttatják el kérvényüket a céh elnökségéhez.

TÜZVÉSZ PUSZTÍTOTT A FŐVÁROSI CERCEZ SZÖVŐGYÁRBAN. Bucurestiből jelentik: A fővárosi Cercez szövőgyárban hétfőn délután nagy tűz ütött ki. A tűz a fennsodró teremben támadt és innen villámgyorsan terjedt tovább a többi műhelyekre s csakhamar az egész gyár lángban állott. A tűzoltóknak sikerült a tüzet lokalizálni. Az anyagi kár rendkívül nagy.

Csempészett állatbőrök a csárdai temetőben. Máramarossziget. Saját tud. Szombaton éjszaka bizalmas feljelentésre a máramarosszigeti várnéhi hivatal közegei nyomozni kezdtek a város közepén fekvő Csárda községben. A nyomozás eredménytelennel járt, mert a csárdai zsidótemetőben nagymennyiségű marhabőrt találtak, amit Cseh-szlovákiából csempészték át Máramarosszigetre. A lefoglalt árut a várnéhi hivatalhoz szállították be, míg az ismeretlen csempészek kézrekerítése ügyében megindult a nyomozás.

Elfogták a gyergyószentmiklósi posta betörőjét. Csíkszereda. Saját tud. Megirtuk, hogy ismeretlen bűntes behatolt a postahivatal helyiségebe és azt kiakart rabolni. Megzavarhatták, mert az egyik asztaliókja zárának felfeszítése után talált 452 lei készpénzzel elmenekült, anélkül, hogy komolyabb értékeket elvihetett volna. Ezzel kapcsolatosan több feljelentés érkezett a rendőrséghez különböző betöréses lopásokról, melyeknek végrehajtása ugyanarra a tettesre vallott. A rendőrség széleskörű nyomozását siker kísérte, mert elfogta Jakab István 21 éves gyergyószentmiklósi munkanélküli munkást, aki a postabetörést beismerte. Érdekes, hogy zsebében pénzszelvével borítékot is találtak, amelyből kilopta az ezer lei tartalmát. Ugyancsak beismerte, hogy ő tört be ötv. Szabeny Gerő ny. táblabíróéhoz és Rubin Hermann fakereskedőhöz is. Az innen ellopott ruhaneműket hiánytalanul megtalálta a rendőrség. Jakabot átadták az ügyészségnek.

FARKASCORDÁK GARÁZDÁLKODNAK FINNORSZÁGBAN. Helsinkiből jelentik: Finnországban a kemény tél következtében rendkívül fenyegető lett a farkascordák garázdálkodása. Észak-Finnországban, ahol a sark közelsége folytán most nappal is sötétség van, egy ilyen sötét reggelen indult neki síjével munkahelyére egy finn munkás, amikor hirtelen egész farkascorda támadta meg. A farkasok már egészen sarkába férköztek a szerencsétlen embernek, amikor halálfélelmében eszébe jutott a gyufaskatulyája s egymásután gyújtogatta meg a gyufaszálakat és így menekült tovább a felvillanó fényektől megmegtörpanó farkascorda elől. Ezen a módon sikerült is akkora előnyt szereznie, hogy elérhette a legközelebbi községet és kipihenhette a szörnyű farkaskaland izgalmait.

Csikmegyei apró hírek. Csíkszereda. Saját tud. Becze Béla madéfalvi munkás az ottani Ionescu-féle kőbányában dolgozott, miközben egy hatalmas szikla eltörte mindkét lábát. Kórházba szállították. A vizsgálat megindult annak megállapítására, hogy a balesetért kit terhel a felelősség. — Felja János András gyimesbükkői császárgazda ez előtt hét évvel olyan súlyosan megsebesült régi haragosát Tankó Pétert, hogy nem tudott járni, és kórházban kellett kezelni. A térdízületét, bár időközben kibékültek, hathavi kezelésre és kétezzer lei pénzbüntetésre ítélték. — Mihálydeák Rudolf gyergyóújfalvi orvos egy őszeszlalkozás alkalmával megfogta Szöcs György odaváló lakóját, aki egy székkel súlyosan bántalmazta. A bíróság a haragból származó verekedés tetteseit 100 napra fegyházba vette.

KÖZGAZDASÁG

A városi vállalatok költségvetési éve ezután összeesik a naptári évvel

Bucarestből jelentik: Köztudomásu, hogy az állam, a helytartóságok, megyék, városok és községek költségvetési éve április elsején kezdődik és a következő év március 31-ig tart. Baran Coriolan dr. belügyi alminiszter most elrendelte, hogy a városi és községi vállalatok költségvetési éve a jövőben a naptári évvel essék egybe. A rendelkezés azt a célt szolgálja, hogy a költségvetés már januárban készen legyen, hogy az árlejtése-

ket idejében kiirhassák és már a tavaszi hónapokban elkezdődhessenek a munkálatok. Az idén a városi és községi vállalatoknak eszoka költségvetési évük lesz, amely április elsején kezdődik és december 1-ig tart. A helytartóságok, megyék, városok és községek költségvetési év beosztása nem szenved változást, mert ezek szorosan összefüggnek az állami költségvetéssel.

Nyitott kérdések — az áru-folyószámlai illetékekkel kapcsolatban

Mikor köteles a hitelező a három-ezrelékes illeték fizetésére?

Bucarestből jelentik: A pénzügyminiszter január 17-iki 65513. sz. rendelete gazdasági körökben bizonytalanságot idézett elő a bélyegtörvény 14. szakasza 6. pontjának alkalmazása tekintetében. Ez a szakasz előírja, hogy folyószámlahiteleknek 3 ezrelékes illeték jár, a körrendelet pedig ezt kiterjesztette az áruhitelre azzal a megszorítással, hogy a hathónapon túli időtartamú hitel után három ezreléket fizet. Tehát az ilyen hitelt folyószámlai hitelezésnek tekintik még akkor is, ha előzetesen szerződés erre nem létezett. Viszont folyószámlahitel forog fenn akkor is, ha a hitelszerződés szerint a lejárat hat hónapon belül van, de a valóságban a felek ezt az időtartamot túllépték. Hogy a hitel váltóval van-e fedezve, vagy sem, az számításba nem jön.

A körrendelet szerint, ha többször történik hitelezés, akkor a hat hónapon belül mutat-

kozó legnagyobb egyenleg az illetékezés alapja. Fel kell tennünk, hogy a körrendelet itt arra gondol, hogy minden tétel hat hónapon túli lejáratú, mert ellenkező esetben — ha ugyanis a folyószámlakapcsolat időtartamát veszik alapul — úgy minden állandóbb jellegű kereskedelmi kapcsolatnál le kell róni a folyószámlai illetéket. Nagyon laza az a kapcsolat, ahol a gyár, vagy a nagykereskedő legalább kéthárom tételt ne szállítana vevőjének és nem minden esetben történik úgy, hogy az előző számla már ki van egyenlítve.

Egyéb nyitott kérdés is merült fel. Kell-e folyószámlai illetéket fizetni, ha a vevő önkényesen meghosszabbítja a hat hónapon belüli fizetési lejáratot? Kit terhel általában a 3 ezrelékes illeték, végül meddig lehet azt bírság nélkül lefizetni.

Pénzügyminiszteri rendelet a régi osztrák-magyar állampapírok beváltásáról

Bucaresti. Saját tud. Mint ismeretes a pénzügyminisztérium még 1921-ben bevonta a háború előtti kibocsátású koronaértékű osztrák-magyar államadóssági kötvényeket s helyettük román állampapírokat adott a kötvénytulajdonosoknak. A régi kötvényeket az 1935 évben kibocsátott 3 százalékos kamatozású konszolidációs-kölesön kötvényeivel cserélik ki s a román állampolgárságú kötvénytulajdonosok minden két osztrák-magyar korona névértékű papír helyett egy lei konszolidációs-kötvény névértékét kapnak. A pénzügyminisztériumban letétbe helyezett kötvények becserelése már 1936-ban megkezdődött, de a legtöbb kötvénytulajdonos nem jelentkezett az illetékes pénzügyigazgatóságnál az új papírok és az 1937 évtől kiutalt kamatok átvétele végett.

A pénzügyminisztérium most rendeletet küldött a pénzügyigazgatóságokhoz, hogy mindazokat az állampapírokat, amelyeket jogos tulajdonosaik eddig nem vették át, a javukra letétben levő osztalék-összegekkel együtt helyezték letétbe a pénzügyminisztériumban a köztartozások igazgatóságánál. Azok tehát, akik eddig nem vették át kicserélt állampapírjaikat, a jövőben csak a pénzügyminisztériumban kaphatják meg a régi osztrák-magyar államadóssági kötvények helyett kiutalt román konszolidációs-kötvényeket s ezek esedékes kamatait.

Allami megrendelést kapott a Sodronyipar. Kolozsvár. Saját tud. A Sodronyipar R. T., melynek hatalmas üzemei vannak Aranyosgyéresen, most az államtól megrendelést kapott 4.229.020 lei összeg erejéig szállításra. A közel ötmilliós megrendelés az államvasutak számára történt.

A székelyföldi kőbányavállalkozók késedelmes fizetéséért eljárás indul a munkabíróság előtt

Csikszereida. Saját tud. Amint ismeretes, a székelyföldi kőbányák, ha csökkentett munkás személyzettel is, de dolgoznak a tél hónapokban is. A Hargita oldalából trachit és andezit kőzetből utcaburkoló kockaköveket termelnek raktárra a jórészt székely munkások, akik úgy eltanultak a kőfejtés kényes módszerét a „talianok”-tól, hogy még felül is mulják őket. Talán az lehet a magyarázata annak, hogy a kitermelő kockakövet még nem tudták értékesíteni a vállalkozók és nincs pénzük, mert nem fizetik a munkásokat. Több havi munkabérrel tartoznak, amelyet már a székely munkások nem is különböztenek és emiatt eljárást indítottak a munkabíróságnál. Így Dumitrescu Stefan csikszereidai kőbánya vállalkozó ellen beadott feljelentéssel kapcsolatosan az is megállapítást nyert, hogy a Munkásbiztosítópénztárhoz be sem jelentette embereit, akik a gyergyóbékási utépitésnél dolgoztak és nem is akarja fizetni őket, jóllehet az államépítészeti hivatal a teljesített munkálatokért járó összegeket kezéhez kifizette. Az ilyen eljárást tanúsító vállalkozókkal szemben jövőben nem lesz bizalommal a munkásság, eltekintve attól is, hogy legelemből köteleessége a munkaadónak, hogy munkásainak a megszolgált bérét pörökösítés nélkül megfizesse.

A LEGFŐBB BANKTANÁCS ELRENDELTE TÖBB BANK FELSZÁMOLÁSÁT. Bucarestből jelentik: A legfőbb banktanács szombaton tartott ülésén különböző szabálytalanságok miatt számos bankvállalat felszámolását rendelte el. Több okiráltságbeli pénztézzettel együtt a nagyváradi Berna Artur bankház, a karánsebesi Hitelbank Rt., a besztercei Központi és Kereskedelmi Bank, valamint a csákovai Hitelbank felszámolását is elrendelték.

A Nagybánya vidéki munkásság emlékiratban kérte a munkabíróság felállítását

Nagybánya. Saját tud. Tarthatatlan helyzetet világitott meg az az emlékirat, amelyet a nagybányai munkásság küldöttsége adott át dr. Talpas nagybányai vezető járásbírónak. Az emlékiratban a munkásság kifejti, hogy a bányáknál és üzemeknél dolgozó munkásság, amelynek száma közel 12 ezer, egy éve jogszolgáltatás nélkül áll. Nagybánya nem kapott munkabíróságot, de ezt az intézményt Szatmáron sem állították fel. A szatmári járásbírósnak ugyan van egy munkaügyi osztálya, ez azonban csak a járásbírósg körzetébe tartozó ügyekben dönt. A nagybányai munkások a pereket a nagybányai járásbírósgához nyújtották be, itt azonban illetéktelenség címén azokat le sem tárgyalták.

Talpas vezető-járásbíró az emlékiratot átvette és megígérte, hogy azt a legkedvezőbb véleményével terjeszti fel az igazságügyminiszternek, mert a helyzet tarthatatlanságát maga is tapasztalja.

* A legideálisabb hashajtó, vértisztító, epahajtó a dr. Földes-féle Solvo pirula. Székrekedés, bélrenyheség, roesz emésztés, gyomorontás, fejfűvódás, gyomor és belfájaldalmaknál teljes gyógyulást nyújt. Egy doboz ára 20 lei. Minden városi és vidéki gyógyszerárban és drogériában kapható.

Csütörtökön nyílik meg Kolozsváron az Erdélyi Gazdasági Egylet tavaszi vetőmagkiállítása

Kolozsvárról jelentik: Az erdélyi magyar gazdaságosság élénk érdeklődéssel várja az EGE ezévi vetőmagkiállításának megnyitását, egyrészt, mert az egyesület minden eddigi tavaszi vetőmagkiállítását jóval meghaladó méretekben rendezte az ideit, másrészt — a kiállítás egész tartama alatt szakelőadások lesznek. Az EGE-be tömörült kisgazdák tízezres tömegei érdekeinek hathatósabb szolgálata céljából az egyes mezőgazdasági foglalkozási ágaknak megfelelő külön szakosztályokat állít fel az egyesület.

A szakosztályok is ez alkalommal tartják meg alakuló közgyűléseiket. A kiállítás megnyitásának napján — délben — közebed lesz az Amerika étteremben és este díszelőadás a Magyar Színházban, a kolozsvári hóstáti kisgazda-dalárdák közreműködésével. A kiállításban számos kisgazda jelentette be részvételét, ami az mutatja, hogy az EGE-nek sikerült a nemesített vetőmagvak termelésére irányítani a nép szélesebb rétegeinek figyelmét. A megnyitás napján — délután — a gazdaköri vezetők tartanak értekezletet a kiállítási termek mellett levő előadóteremben. A következő napokon az EGE igazgatóválasztmányja és az egyes szakosztályok üléseznek és tartanak előadásokat. A kiállítás látogatói számára nagy meglepetés lesz a kiállítás egészen újszerű és díszes elrendezése. A kiállítás naponta 9—1-ig és délután 3—6-ig lesz nyitva február 23—27. napjain.

Részben megváltoztatták a szatmári maximális árakat. Saját tud. A mézárások kérvényt juttattak el a polgármesterhez. Arra való hivatkozással, hogy a sertés ára az utóbbi hetekben emelkedett, kérték a zsir, a háj és a sertéskaraj árának felemelését. A polgármester a hetipiacon szemlét tartott és tapasztalatai alapján a mézárások kérésére felett kedvezően döntött. Ezek szerint tehát Szatmáron a zsir, háj és a karaj kilója két leivel lett drágább. Az új árak hétfőn reggel léptek életbe.

Emelkedett a búza ára. Arad. Saját tud. Az aradi gabonapiacon nagyon kis felhozatal mellett gyengén emelkedett a búza ára. Az árak a következőképpen módosultak: búza 410—420 lei, kukorica 320 lei métermázsánként. Az aradi hetipiacon — a városháza illetékes ügyosztályának armaximálása szerint — a következőképpen alakultak az árak: Burgonya kilója 3—4 lei, hagyma kilója 6—7 lei, ezarazbab kilója 11—12 lei, lencse kilója 9 lei, répa kötelegnként 2 lei, foghagyma kilója 8 lei, fejekáposzta 2—5 lei, leveles való zöldség kötegenként 2—3 lei. — Tejtermék: tehénturó kilója 8 lei, juhturó kilója 28—40 lei tehéntej literje 6 lei, tejfel literenként 20—40 lei, vaj kilója 60—80 lei, tojás darabonként 2.10 lei. — Gyümölcs piac: alma 8—26 lei, dió 26 lei kilója, hámozott dió 70—80 lei, citrom 3.50 lei. — Szaranyapiac: pulyka párja 160—300 lei, tyúk 80—150, hizott liba 480—500, sovány liba 180—200, csirke 40—80, hizott kacska 180—280, sovány kacska 120—160 lei párja.

Nagyváradi piaci árak. Búza 400, rozs 300—310, árpa 430—440, zab 440—450, tengeri 320—330.

Ünnepélyes gazdanappal fejezték be Tordán a kéthetes gazdasági tanfolyamot

Gazdabál is volt a vizsganap estéjén

Tordáról jelentik: Az Erdélyi Gazdasági Egyesület második tordai két hetes gazdasági tanfolyama szombaton a záróvizsgával fejeződött be. A ref. kultúrház nagytermét zsufolásig megtöltötték a hallgatók, gazdák és a tordai magyar polgárok. Az E. G. E. központi részéről Szász Pál elnök is részt vett az összejövetelen. Velits György gazdaköri elnök üdvözölte a megjelenteket, s Lőrinczy Dénes unitárius lelkész imát mondott. Dr. Szász Pál az ima befejezése után a gyűlést megnyitották nyilvánította és felkérte Biró József tanfolyamvezetőt, dr. Rézsegh Tamás, Korponay Kornél, dr. Eöry István és Finta Domokos előadókat, hogy vizsgáztassák le a tanfolyam hallgatóit. A nagyszámú hallgatóság általános érdeklődése mellett, a tanulni és haladnivaló gazdák a legnagyobb felkészültségre valló feleleteket adták. A válaszok azt a benyomást kellették, mintha nem kéthetes tanfolyamon vettek volna részt, hanem legalább is földmívelés iskolát végeztek volna. Az EGE elnöke nagy elégtétellel állapította meg, hogy a tanfolyami előadók maradandó, értékes munkát végeztek. A vizsga befejezése után Szentkirályi Gyula tanfolyamhallgató mondott gondolatokban gazdag beszédet. Megköszönte, hogy az EGE nemzetépítő munkájába bekapcsol minden magyar gazdaegységet. Majd rendkívül meleg hangon szólt a tanfolyami előadókhoz, akik rövid két hét leforgása alatt tudásuk legjavát nyújtották.

Gegessy Samu tordai, dr. Wolf Gyula szentmihályi földbirtokosok, Radó János az aranyosgyéresi, Maksay Albert, sinfalvi, Várfi Lőrinc kövendi és Fülöp Márton aranyosrákosi kisgazdák.

illetve gazdaköri kiküldötték mondottak üdvözlő szavakat. Beszédjeikben hangsúlyozták, hogy a 3 évvel ezelőtt elvetett mag jó termőföldre talált, a gyümölcsök már jelentkeznek s éppen ezért tovább kell vinni a magyarság ügyét.

Dr. Szász Pál, az EGE elnöke az utóbbi idők politikai eseményeire is utalva a föld szeretetéről szökölt. Többek között ezeket mondotta:

— A földet meg kell tartani, a lehetőségekhez képest gyarantálni s úgy művelni, ahogy azt a szükségletek megkívánják. Ez a vagyonunk s csak úgy tudjuk gyarantálni, ha minden vonalon fejlődünk. Ha jobbat és többet termelünk, megeremtiük az előfeltételeit a kulturális haladásnak. Hogyan tudunk azonban tökéletesebb nemzeti életet elképzelni? Azt hiszem a ki-sebbségi sors kitermelte azt az építő gondolatot, mely szerint csak a tanulással fejelemzett, szervezett és kitartó közösségi munkával számíthatunk az annyira várt jobb jövőre. Cselekedni kell tehát s minden magyar foglalkozási ágának arra kell gondolnia, hogy megmaradásához vállvetett, százszoros erőfeszítést ígérő és pillanatig sem lankadó munka szükséges.

Biró József kissármási földbirtokos tanfolyamvezető a hallgatókhoz tartott búcsúbeszédet, majd kiosztotta a bizonyítványokat. A vizsga véget ért. Este hét órakor a kultúrházban 200 terítékes vacsora volt. A vizsgai ünnep estéjén nagy gazdabál is tartottak, amelyen nagyon sok kisgazda, birtokos és városi polgár jelent meg. A bált tíz szentmihályi fiatal magyar pár nyitotta meg palotással, amit Wolf Elza és Veres Ella tanított.

A budapesti Nemzetközi Vásár hírei

25—60 százalékos utazási kedvezmény a Budapesti Nemzetközi Vásárra. A Budapesti Nemzetközi Vásár vezetőségének sikerült ez évben is nagyarányú utazási kedvezményeket biztosítani a vásárgazdálkodóknak látogatásuk számára. A kedvezmény Magyarország úgy az óra-, mint a vészautazásnál 50 százalék, a többi európai államokban 25—60 százalék. A vásár 1939. április 28-tól május 8-ig tart.

Újabb nagyarányú külföldi jelentkezések a Budapesti Nemzetközi Vásárra, Olaszország és Délamerika részvétele. Olaszország hivatalosan bejelentette, hogy nagyszabású nemzeti pavillont fog felállítani az 1939. április 28. és május 8-ika között tartandó Budapesti Nemzetközi Vásáron. A pavillonban az olasz ipar legkiválóbb termékei, valamint a gyarmatok mezőgazdasági cikkei kerülnek bemutatásra. Ugyancsak bejelentette részvételi szándékát Argentína, Chile és Uruguay, amelyek egy közös délamerikai propagandaképzést terveznek. Az erre vonatkozó tárgyalások még folyamatban vannak.

Ismét bővül a Budapesti Nemzetközi Vásár területe. A Budapesti Nemzetközi Vásár területe évről-évre nagyobbodik. A nagyszámú jelentkezések folytán ez évben is szükségesnek mutatkozik a vásárterület bővítése. A vásár vezetősége ezért tárgyalásokat folytat a Székesfehérvárossal a Fővárosi Múzeum körüli területnek a vásár tartalmára való átengedése iránt. Ezenkívül a vásár területe a Gerhaud pavillonnal és a hozzátartozó kerttel is bővül, ahol az idén a vásár vendéglője nyer elhelyezést.

A vas-, gép- és villamosági ipar hatalmas felvonulása. Az eddigi jelentkezések alapján megállapítható, hogy a vas-, gép- és villamosági ipar az összes előző éveket felülmúló hatalmas arányokban vesz részt az 1939. április 28-án megnyitandó Budapesti Nemzetközi Vásáron. Csaknem teljes számban jelentkeztek már eddig a butoripar és az élelmiszeripar számos vállalatja is. A többi szakmából is állandóan nagy számban érkeznek be a jelentkezések.

A Felvidéknek külön csoportja a Budapesti Nemzetközi Vásáron. A Felvidék újabb kapcsolódását az anyaország gazdasági életébe hatásként fogja demonstrálni a felvidéki iparvállalatok, háziipar és népművészet részvétele az 1939. évi Budapesti Nemzetközi Vásáron. Stillszerű külön pavillonban kerülnek a Felvidék termékei bemutatásra. A kiállítását érdekes és gazdag idegenforgalmi propaganda-anyag fogja ki-
szállítani.

A pénzügyminiszterium új költségvetés összeállítására hívta fel Kolozsvár városát

Kolozsvár. Saját tud. Hirt adtunk arról, hogy Kolozsvár város pénzügyi osztálya a legnagyobb takarékoság jegyében elkészítette a város 1939—40. évi költségvetését, amelynek egyes szakaszait már le is tárgyalta a város vezetősége. Terv szerint a letárgyalt költségvetést a közeli napokban akarták a tartományi kormányzósághoz felte-
jeszteni jóváhagyás végett. Most azonban a városi tanács leiratot kapott a tartományi kormányzóságtól a jövő évi költségvetés összeállításával kapcsolatban.

A leirat közli, hogy a pénzügyminiszterium közlekedő új utasításokat küld a költségvetés összeállítására és ennek megfelelően intézkedjenek a városnál.

A város vezetőségét váratlanul érintette a rendelkezés és így most kénytelen levenni a napirendről a költségvetés kérdését és bevégni a miniszterium előírásait, amely az eddig összeállított költségvetés egész keretét felboríthatja.

Megkezdődik a bor Németországba való szállítása. A szőlészeti szindikátusok szövetsége 950 vagon bort szállít Németországba. Ebből 700 vagon 23 fokos alkohollal bor (Brenwein) és 250 vagon 11—12 fokos asztali bor. A szindikátus a termelőknél a következő maximális árakat fizeti: literenként 5 lei a 10 fokos Brenwein és 8 lei a 11—12 fokos asztali bor után. Az árak franko CFR-állomás. A fogvasztási, közszéki és forralmi adó az exportért terheli. A kiszállítás március 1-ig kezdetét veszi.

MÁRCIUS 15-IG MEGHOSSZABBÍTOTTÁK A KÜLFÖLDI BÚZASZÁLLÍTMÁNYOK KEDVEZMÉNYES VITELDJÁT. Bucarestből jelentik: A vasút vezérigazgatósága körrendeletben közölte, hogy a külföldre irányított búzaszállítmányok ötven százalékos szállítási díjkedvezményét március 15-ig meghosszabbították.

A KOLOZSVÁRI PÉNZINTÉZETEK OSZTALÉKAI. Saját tud. A helybeli pénzügyintézeteknél most folynak az előkészületek az évi rendes közgyűlés előkészítésére. Hír szerint két helybeli bank, a Banca Centrala és az Erdélyi Bank elhatározta, hogy az idén is fizetnek osztalékot részvényeseiknek. A többi pénzügyintézetnél eddig még ilyen értelmű határozathozatal nem történt.

Beküldött hírek

A máramarosszigeti Kolping legényegylet február 20-án jólsikerült jelmezbált rendezett. A bál a legszebb siker jegyében folyt le. A szépségverseny győztesei: Stark Baba, Stark Ica és Kuszig Gizi; akik értékes ajándékokat kaptak.

KÖZGYŰLÉST TARTOTT A CSIKSZEREDAI KASZINÓ. Saját tud. Vasárnap tartotta meg a közel félszázadra visszatekintő Csikszeredai Kaszinó tisztújító közgyűlését a tagok népes részvételével. A közgyűlés egyhangúlag a régi vezetőséget választotta meg továbbra is. Ennlfogva újlag elnök lett dr. Györgypál Domokos ny. főispán, alelnökök lettek, dr. Kolumbán József és dr. Zakariás Jenő ügyvédek. Ügyész lett dr. Erőss Péter ügyvéd. Gazda: Fejér Béla fakereskedő. Pénztárnok: Zakariás Izsák földbirtokos. Könyvtáros: Csekő János ügyvéd.

FÉNYES ERKÖLCSI ÉS ANYAGI SIKER JEGYÉBEN ZAJLOTT LE A CSIKSZEREDAI MAGYAR BÁL. Saját tud. Szombaton, a helybeli közbirtokossági székház termeiben rendezte meg a város ifjusága az idei első magyar bált. Az érdeklődés olyan nagy volt, hogy sokan nem fértek be a terembe, jóllehet egyidőben a pénzügyi tisztviselőknek is táncmulatságuk volt a Vigadóban. Megjelent a magyarság vezetői közül mindenki, akit komolyabb akadémikus nem gátoltak megjelenésében. Így ott láttuk dr. Pál Gábort, a Magyar Párt volt elnökét is. A reggeli órákig tartó kitünő hangulatú magyar bál rendezésében részt vett minden magyar ifjú, de mégis az oroszlanrészt Csedő János ügyvéd és Szentpétery László banktisztviselő vállalta, akiket, valamint Gábor László iparművészt, a terem gyönyörű feldíszítéséért, minden elismerés megillet.

62.500 lei anyagi sikert eredményezett a csikszeredai „Vöröskereszt” bál. Csikszereda. Saját tud. A Marieta Maior I. Rádulescu elnöke alatt működő „Vöröskereszt” egyesület által a Vigadóban rendezett jótékony táncmulatság kitünő erkölcsi és anyagi sikerrel zárult. 62.500 lei volt a bál anyagi haszna; ilyen eredményt eddig nem mutatott fel egyetlen egyesület, testület, szervezet a négyezer lakost számláló Csikszeredából hasonló összejövetelével kapcsolatban. Az elért szép eredményhez feltétlen hozzájárult a különböző hivatalok, hatóságok „közbenjárása” is, ami azonban nem von le sokat a lakosság nagy áldozatkészségéből.

Folyóirat-szemle

A Vigília februári száma

A katolikusok magas nivójú folyóirata, a Vigília februári száma is rendkívül gazdag tartalommal jelent meg, amelyből kiemeljük a következőket: Semlyén Gyula: Katolikus irodalom a mai Angliában. Francis James: tizenegyedik elégia. (Vers. Végh György fordítása.) Francia költői antológia, Rónay György fordítása. Jankó József: Harmónia. (Novella. Vajlok Sándor fordítása.) Toldalagi Pál: Versek. Fűsi József: Alexandria Szent Katalin. Pilinszky János: Üzenet az üveggyárból. (Vers.) Mihály László: Középkori freskó. (Vers.) Nagy Méda: A korbács. (Novella.) Demény János: Keleteurópai Vigília. Bárány Rajmund: A lengyel bölcsész. Mihály László: Római emlék. (Vers.) E. Claes: Flamand legenda átdolgozása. (Képes Anna fordítása.) Angellus Silesius: A Szűzanya dicsérete. (Vers. Horváth Béla fordítása.) Rónay György: 1919. (Regényfolytatás.) A népszerű rovatok: Látszat és valóság. Könyvszemle, stb. egészítik ki a Vigília gazdag februári számát. A Vigília előfizetési ára: Egy évre 400 lei, egy szám ára 40 lei. Lapunk útján is megrendelhető.

A nagyváradi mozgóképszínházak műsora:

APOLLÓ: NAGY KERINGÓ.
DORIAN: A VAGYAK VALCERE.
CORSO: KELET LANGOKBAN.

LEGUJABB

A spanyol monarchisták föllépése a béke létrehozataláért

Köztávirat több államfőhöz. — Mindkét küzdőfelet arra kéri, hogy szüntesse meg katonai szövetségeit. — A kormányformáról népszavazás döntsön

Párizsból jelentik: Azana köztársasági elnök csatlakozott a spanyol monarchistáknak ahhoz a köztáviratához, melyet több államfőnek küldtek el, kérve a spanyol belháború befejezésének elősegítését. A távirat elküldése után a spanyol monarchisták külön emlékiratot intéztek Canada Hermosa örögrög aláírásával úgy Francohoz, mint Negrinhez, melyben kérték, hogy a két spanyol kormány azonnal semmisítsen meg minden katonai egyezményt és vessen véget a vérengzésnek. A levél következő feltételeket szabja meg a fegyverszünet számára:

1. Biztosítsák a spanyol állam teljes függetlenségét. Spanyolország tanúsítson szigorúan semleges magatartást és ne avatkozzék bele semmiféle nemzetközi bonyodalomba addig, amíg a kétárgyalások tartanak.

2. Semmisítsék meg az összes katonai szerződéseket és Franco tábornok ígérje meg, hogy az új kormány olyan államformát ad az országnak, amely nem utánzásá egyetlen más ország alkotmányának sem, hanem a spanyol nép természetének legjobban megfelel.

3. Spanyolországnak olyan kormányformát kell adni, amilyent a spanyol nép többsége kíván.

4. Minden politikai megtorlást fel kell függeszteni és a közönséges büncselekményeket is rendes bíróság elé kell utalni.

A párizsi spanyol nagykövetségen Azana elnökével újabb értekezlet volt, melyen a köztársasági kormány négy volt minisztere vett részt. Largo Caballero régebbi miniszterelnök nem vett részt az értekezleten, mert nem osztja Azana véleményét. Az értekezleten Azana ismertette a Negrinhez intézett jegyzéket és bejelentette, hogy azonnal lemond köztársasági elnöki tisztéről, ha Franco tábornok kötelezi magát, hogy a köztársaságiak elleni megtorlásoktól eltekint.

Franco tábornok a béke körüli képmutató magatartásról.

Rómából jelentik: A *Massagero* jelentése szerint Franco tábornok fogadta a külföldi újságírókat és kijelentette nekik, hogy visszataszító az a képmutatás, amellyel egyes körök az emberiség jelszavát hangoztatva visszaélnek. Az ellenség és akik eddig az oldalán állottak, nem átaloták, hogy félmillió embert a halálba küldjenek. Most azt kívánják, — mondotta Franco — hogy mi mindent elfeledjünk amit ellenünk elkövettek, ők pedig majd jól megélnék külföldön rablásaik zsákmányából. A szomszéd állam sajtója is büntársul szegődött az ellenséghez, most pedig a helyzet új alakulása után ájtatosan forgatja a szemét.

Végül kijelentette Franco, hogy mindenképp jobban kívánja a békét, de csakis abban az esetben, ha a köztársaságiak feltétel nélkül megadják magukat.

Az Egyesült-Államok kormánya nem ellenzi a Franco-kormány elismerését.

Párizsból jelentik: A francia külügyminisztériumban élénk diplomáciai tevékenység folyik. A külügyminiszteri palotában egymást érik a tanácskozások. Bonnet külügyminiszter kedden

előbb Corbin londoni nagykövetet fogadta, majd Daladierrel tárgyalt, azután az Egyesült-Államok nagykövetségének látogatását fogadta. Kiszivárgott hírek szerint az Egyesült-Államok nagykövete közölte, hogy kormánya nem ellenzi Franco kormányának Franciaország és Anglia részéről való elismerését.

A lengyel miniszterelnök több napig Párizsban tartózkodott

Szorosabb francia-lengyel kapcsolatok létesítése került szóba. — A két ország közötti katonai egyezmény kibővítése végett megbeszélést kezd a két vezérkar.

Varsóból jelentik: Nagy meglepetésként csak most tudódott ki, hogy *Sklatkovszky* lengyel miniszterelnök néhány napot Párizsban töltött, ahonnan hétfőn tért vissza. A lengyel miniszterelnök utazását a legnagyobb titoktartással kezelték és hivatalos nyilatkozatban teljesen magánterületének jelentették ki. A hivatalos nyilatkozat ellenére azonban erősen tartja magát az a vélemény, hogy az újabban kialakult angol-lengyel tájékozódás mellett most már a francia-lengyel szorosabb kapcsolatokról is szó van.

Ezt a feltevést erősíti meg a londoni *News Chronicle* című liberális lap értesülése is, amely a lengyel miniszterelnök párizsi utazásával kapcsolatban azt írja, hogy a lengyel és francia vezérkar rövidesen közös megbeszélésre jön össze, melyen a két ország közötti katonai egyezmény kibővítését beszélnek meg. Arról van szó, hogy Lengyelország abban az esetben is katonai segítséget nyújtana Franciaországnak, ha azt gyarmataiban érné támadás.

Csehszlovákia szabadulni akar az Erdős-Kárpátoktól

A nagyukrán kérdés miatt nemzetközi bonyodalmaktól fél ezen a vidéken.

Beregszászról jelentik: A cseh kormány megbízásából Kárpátalján működő Prhala tábornok bizalmas környezetében kijelentették, hogy Prága most már végkép szeretne megszabadulni az Erdős-kárpátoktól. Prága nem akarja sokáig megtartani Kárpátalját, hanem a megfelelő utat keresi arra, hogy megszabaduljon tőle. A cseh államnak nem érdeke a nagy-ukrán kérdés fejlődésének elősegítése, amit Prágában egyébként is tiszta humbugnak tartanak.

Prágai kormánykörökben az a vélemény, hogy mennél hamarabb szabadul meg Csehszlovákia az Erdős-kárpátoktól, annál kevesebb nemzetközi bonyodalomban lesz része.

A prágai kormány átalakulási zavarái.

Prágából jelentik: A *Börsen Zeitung* jelentése szerint a cseh kormány átalakítása még e héten bekövetkezik. Az átalakítást a cseh Nemzeti Egység Pártban tapasztalható egyetlenkedés teszi szükségessé.

Szovjet-Oroszország új szövetségi terve a Balkán-szövetség értekezletén

A török külügyminiszter javaslatot tett a Fekete-tenger körül érdekelt országok egyezményére. Jugoszlávia ellenzi a tervet.

Londonból jelentik: A *Daily Telegraph* foglalkozik a Balkán-szövetség most folyó bucuresti értekezletével. A lap a már ismert részleteken kívül beszámol arról, hogy Saracoglu török külügyminiszter javaslatot terjesztett elő a fekete-tengeri egyezmény létrehozása érdekében. A javaslat értelmében a Fekete-tenger

mellékén fekvő országok a Balkán-szövetség mintájára alkotnának szövetséget.

A lap értesülése szerint Románia eddig még nem adott határozott választ, Jugoszlávia viszont kifejezetten a javaslat ellen foglalt állást, míg Görögországnak az állásfoglalása még nem ismeretes ebben a kérdésben. Szovjet-Oroszország bevonásával alkotandó új politikai érdekcsoportosulás egyelőre nem kecsegtet még sikerrel.

A japánok Hong-Kong környékét bombázzák

Londonból jelentik: Kilenc japán bombavető repülőgép bombázta a Hong-Kong melletti Sum-esun kínai falut. Ez a falu az angol engedményes terület közvetlen közelében van. A japánok bombái közül több angol területre esett be, ahol megölt egy hindut és több kínait.

Készült a Szent László-nyomda Rt. körforgógépén Nagyvárad, II. Károly király-ut 5. szám.

CENZURAT

A katolikus párt és szociálisták közös támogatásával alakult meg a belga kormány

Pierlot kijelölt miniszterelnök nyilatkozata a kormányválság megoldásáról

Brüsszélből jelentik: A belga kormányválság befejezése felé halad. Pierlot kijelölt miniszterelnök nyilatkozott a sajtó képviselői előtt és kijelentette, hogy a válság megoldódott. Ha újabb akadály nem jön közbe, az új belga kormány névsora kedd estig elkészül és Pierlot kormánya leteszi az esküt. Az új

kormány szerdán vagy esütörtökön mutatkozik be a képviselőházban.

Pierlot kormánya a miniszterelnökön kívül 11 tagból állana. Ebből 5 nem tagjai a parlamentnek, 6 pedig választási tag. Az új kormányt a szociális és katolikus párt tagjai alkotják.